

Finansdepartementet

103 33 Stockholm

Yttrande över "Lite mer lika" – översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting

Danderyds kommun har givits möjlighet att inkomma med yttrande över kostnadsutjämningsutredningens slutbetänkande "Lite mer lika" – översyn av kostnadsutjämnningen för kommuner och landsting (SOU 2018:74).

Danderyds kommuns synpunkter

Danderyds kommun står fast vid sina tidigare yttranden angående den principiella hållning i vilken kommunen motsätter sig en inomkommunal kostnadsutjämnning. Motivet är att den kommunala beskattningsrätten och de bärande principerna för kommunalt självstyre åsidosätts. Danderyds kommun anser att staten fullt ut ska ta ansvar för den nödvändiga fördelningspolitiken och inte lägga det ansvaret på kommuner och regioner.

Danderyds kommun har trots den principiella hållningen ändå kommenterat tidigare förslag på förändringar gällande både inkomst- och kostnadsutjämnningen. Förslag på förändringar i de båda utjämnningssystemen har alltid presenterats i separata förslag. Danderyds kommun saknar därför ett helhetstänk från statens sida i synen på utjämnning där konsekvenserna av båda delsystemen samt LSS-utjämnningen beaktas. Därtill kan läggas de fall där statliga bidrag ges utan hänsyn till utjämnningssystemet. I föreliggande förslag framgår det att de socioekonomiska faktorer som saknats för förskola och IFO kompenseras för grundskolan i form av statsbidrag. Enligt utredaren har det faktum att mottagandet av nyanlända finansierats via statsbidrag försvårat bedömningen av socioekonomiska effekter.

Danderyds kommun uppfattar fortfarande systemet som komplext och svårgenomträngligt. Utredaren har dock lagt sig vinn om att förklara analyser och förslag av de olika delmodellerna för att öka förståelsen av utjämnningssystemet. Problemet är att systemets struktur återkommande förändras. I översynen föreslås exempelvis att delmodellerna "Löner" och "Befolkning" ska föras över till respektive verksamhetsmodell. Detta förvärrar möjligheten att bedöma den ekonomiska effekten av förändringen både för kommungrupper men även för den enskilda kommunen. Ytterligare problematiskt är eftersläpningen på två år innan förändringar i systemet får

genomslag. I liggande förslag är ekonomiska data uppdaterade vilket ingick i uppdraget. Det är svårt att bedöma effekterna av förslaget då flera delmodeller länge byggt på inaktuella data. Utredaren föreslår indexering för att bibehålla systemets aktualitet. Danderyds kommun ställer sig tveksam till detta då indexering kan leda till automatiska kostnadsökningar.

De återkommande översynerna av utjämningsystemet leder till ständiga övergångslösningar för att belastningen inte ska bli för kännbar för de kommuner som förlorar i systemet. Detta är ytterligare en faktor som ökar komplexiteten och försvårar möjligheten till överblick.

De förändringar som föreslås i respektive delmodell innebär förväntningar på hur kommunerna kommer prioritera användningen av skattemedel inklusive utjämning. Det är dock upp till varje kommun att göra sina prioriteringar och satsningar på olika verksamheter. Systemen för skatteintäkter och utjämning är dessutom integrerade med varandra. Om det läggs ner så mycket arbete på att skapa ett utjämningsystem borde även systemet utvärderas utifrån hur medlen används och destinerats till olika verksamheter.

Hanna Bocander
Kommunstyrelsens ordförande